

Preek jaarthema 2017-2018
Zoek de verschillen ... en vind het hart

- Schildwolde, 24 september 2017
- Kees van Dusseldorp

Liturgie:

votum en groet

Gz.146 [Wiekslag 4-8]

gebed

lezen: Rom.12:1-21

Ps.148:4,5

preek thema: "Zoek de verschillen... en vind het hart!"

Ps.68:8,10,11

muzikale bijdrage

geloofsbelijdenis

Ld.242:3,5,7 (melodie Gz.141)

gebed

Ld.321

collecte

Ps.85:3,4

zegen

Gemeente van Christus,

#1

Zoek de verschillen... en vind het hart!

Ik wil de preek graag beginnen met een kleine oefening.

Je bent vrij om mee te doen of niet.

#2

Wie is er in Schildwolde of Slochteren geboren? Mag ik vingers zien?

En wie niet? Bedankt!

Zo wordt een verschil duidelijk. Een verschil waarover je kunt doorpraten. Hoe is het om hier geboren te zijn en hier nog steeds te wonen? Welke voor- en nadelen heeft dat? En hoe is het om hier niet geboren te zijn, maar toch te wonen? Is er verschil merkbaar? Het kan zomaar zijn, dat je in zo'n gesprek heel wat op tafel krijgt. Over familieverhoudingen, gebeurtenissen van vroeger, veranderingen in de kerk. Over je wel of niet thuis voelen. En over wat je – ondanks je verschillende start –aan elkaar verbindt.

Mag ik een andere vraag stellen?

#3

Hoe vaak heb jij vorige week iets uit de Bijbel gelezen? Wil je het even uitrekenen? Wat telt er mee? Voor jezelf lezen. Lezen aan tafel, lezen op school of in de kerk. Bijbellezen vanaf de beamer telt ook mee.

Wie zegt: meer dan 15 keer? Wie zegt: 10-15 keer? Wie zegt 5-10 keer? Wie zegt: minder dan 5 keer?

Ook nu worden er verschillen zichtbaar. Misschien voelde het wel ongemakkelijk om je vinger op te steken. Omdat je het gevoel hebt dat een ander er iets van vindt. Of omdat je behoefte hebt om iets toe te lichten. Of omdat je vindt dat niemand er iets mee nodig heeft. Of omdat je eigenlijk iets positiever hebt laten zien dan de werkelijkheid is. Maar je kunt je voorstellen, dat je, als je hierover zou doorpraten, goede gesprekken zou kunnen voeren. Over tijdsdruk en discipline. Over moeilijk kunnen lezen of de Bijbel niet begrijpen. Over je verlangen naar God of je teleurstellingen in God.

Zo zou ik door kunnen gaan. Met allerlei vragen, misschien ook wel heel persoonlijk. Die verschillen zichtbaar maken. Die mogelijk aanleiding geven tot gesprek. Misschien ken je het programma 'over de streep', waarin mensen een lijn op de grond oversteken, als ze gepest zijn of als ze zich ongelukkig voelen of als ze iemand verloren hebben. En in de gesprekken daarna openen mensen hun hart voor elkaar.

Ik vind de kerkdienst hiervoor geen goede plek. Omdat ik niemand wil dwingen om zichzelf te laten zien. Zou dat moeten kunnen in een kerk? Nee, dat bepaal je zelf. Ik vind het persoonlijk ook ongemakkelijk om aan zo'n algemene peiling mee te doen. Als er geen ruimte is om iets toe te lichten of er bij elkaar naar te vragen. Of ik mezelf niet goed kwijt kan in een gesloten vraag. En omdat ik me in een groep snel onzeker kan voelen over wat anderen denken en vinden. Tegelijk besef ik dat mijn gedachten en mijn hart

voor de Heer open liggen. Dat ik aan hem verantwoording schuldig ben. En dat ik in Hem vrijmoedigheid en rust vind om te laten zien wie ik ben en wat ik doe.

Daarom sluit ik de oefening af met nog één vraag:

#4

Hoe spannend vind jij het jaarthema? Geef jezelf een cijfer van 1-10. Even nadenken. Wie scoort er een 1? Een 2 ... 10?

Ook nu geldt: eigenlijk zou je met elkaar in gesprek moeten gaan, om erachter te komen waarom iemand zijn of haar score zo heeft gegeven. Wat bedoel je ermee? Waarom vind jij het helemaal niet spannend, of juist wel? En vind je spannend leuk, of is het bijna angstig? Je snapt: zo doen we precies wat met het jaarthema wordt bedoeld: zoek de verschillen ... en vind het hart.

Om dan mijn antwoord ook maar te geven: ik vind het een 8. Ik vind het best spannend om naar verschillen te kijken en over verschillen te praten. Niet als het gaat over verschillen in uiterlijk of in persoonlijke omstandigheden of werksituatie. Maar wel als het gaat om verschillen in geloof, gedrag, beleving of overtuiging. Omdat het mij confronteert met mijzelf. Wat vind ik zelf? En waarom? Hoe ziet mijn levenspraktijk er uit? Verschillen kunnen erg schuren. Tot onvruchtbare discussies leiden. Ze stellen me voor de vraag of ik iets vind van het standpunt of gedrag van een ander. Of ik er iets van moet vinden. En welke gevolgen dat heeft.

Maar ondanks dat ik het jaarthema spannend vind, vind ik het wel belangrijk. En onmisbaar om gemeente te zijn. Als we tenminste op een christelijke manier leren omgaan met verschillen. En dat betekent: in gesprek met God en met elkaar.

#5

Waar komen verschillen tussen mensen vandaan? De Bijbel wijst op drie oorzaken: Gods creativiteit, het menselijke egoïsme en de duivelse vervreemding.

De Bijbel vertelt ons, dat de oorsprong van menselijke verschillen ligt in de prachtige en onmeetbare creativiteit van God. Iets van Gods rijkdom is zichtbaar in de zeer gevarieerde schepping, met tal van planten en dieren, ieder met hun eigen aard. Het jachtluipaard kan ongelooflijk snel rennen, de havik kan heel scherp kijken. De olifant heeft een ijzersterk geheugen, de mieren kennen een heel bijzondere samenwerking. Iets van Gods creativiteit is ook zichtbaar in de verscheidenheid aan mensen. Ieder door God gemaakt en geroepen om met je persoonlijke mogelijkheden God en mensen te dienen. En daarbij hebben we elkaar nodig. De wijsheid van de een, de muzikaliteit van een ander, het praktisch inzicht van een derde, het organisatietalent van een vierde en de gevoeligheid van een vijfde.

Zo bezien is het een vrolijke opdracht om de verschillen te zoeken. Omdat je dan plezier kunt hebben in elkaar en samen God gaat loven voor wat Hij zo geniaal heeft bedacht en in de mensen heeft gelegd.

Maar dit is niet het hele verhaal in onze wereld. Want in het omgaan met verschillen speelt ons menselijk egoïsme een grote rol. Mensen hebben de neiging om zich met een

ander te vergelijken, om verschillen van een waardeoordeel te voorzien. Mijn mening is natuurlijk beter dan die van jou. Jouw nadrukkelijke aanwezigheid is eigenlijk een beetje belachelijk. Ik ben jaloers op jouw rijkdom. Zo worden verschillen tot bron van discussie, ruzie, vervreemding en oorlog. Er wordt gediscrimineerd, geroddeld, buitengesloten. Mensen voelen zich onveilig, gekwetst en genegeerd.

In dat alles is de duivel bezig om mensen te vervreemden van elkaar, maar vooral van hun Schepper. Hij schuift verschillen graag als struikelblokken tussen mensen, verstoort met ruzies de vertrouwelijke omgang tussen mensen en God en houdt ongelovigen ver bij de kerk van Christus vandaan door de verhalen van twist, machtsmisbruik en onveiligheid.

#6

Hier moet een kruis doorheen. Door het menselijk egoïsme. Mijn egoïsme. Door de duivelse vervreemding. Die ook aan mij trekt en zuigt. Het kruis van Jezus Christus.

Het kruis van de man die zei: heb je vijanden lief, wees goed voor wie jullie haten, zegen wie jullie vervloeken, bidt voor wie jullie slecht behandelen.

Dat is het kruis door menselijk egoïsme. Mijn egoïsme. Door de duivelse vervreemding. Die mij op afstand zet van de Vader en van mensen.

Het is het kruis, dat mij mijn angst doet verliezen om mijzelf te laten zien. Omdat Christus mij heeft gezocht en gevonden.

Het is het kruis dat mij bescheidenheid en dienstbaarheid leert. Omdat ik mijzelf niet meer hoef te laten gelden, mijn meningen niet hoef door te drukken, mijn gedrag niet hoef goed te praten. Want Christus leeft in mij.

Het blijft een voortdurende kruisiging van mijn eigen dikke IK.

Het blijft een terugkerende belijdenis van tekorten en missers in gedachten, woorden en daden.

Het blijft een strijd om toewijding aan de Heer, me te laten vullen en leiden door zijn Geest.

Het blijft een terugkerende beslissing om echt naar een ander te luisteren, het oordeel aan de Heer over te laten en mijn eigen hart te openen.

Maar zo komt er ruimte om weer te genieten van de verscheidenheid die God in de mensen heeft gelegd. Om niet alleen te verdragen dat er verschillen zijn, maar er ook over te leren spreken en ze te leren waarderen. En om samen de creativiteit van God te prijzen.

#7

Ik wil dit graag concreter maken. We zien dat de diversiteit in de kerk toeneemt. Dat is op allerlei punten aan te wijzen. De verschillen in geloofsbeleving worden groter. De een wordt blij van een krachtige psalm, een ander raakt ontroerd van een een nieuw Opwekkingslied. Ook de visies op allerlei zaken gaat meer uit elkaar lopen. Kun je evolutie combineren met de Bijbel? Zouden kinderen ook het avondmaal mogen meevieren? En al helemaal in de praktijk van ons leven maken we verschillende keuzes. Hoe vaak kom je in de kerk? Wat kijk je wel of niet op televisie?

Deze diversiteit staat niet op zichzelf. Ook in onze samenleving nemen de verschillen toe. Zeker ook doordat mensen uit allerlei culturen zich in Nederland vestigen. En doordat we niet meer zo sterk in onze eigen zuil en wereld leven.

Er zijn niet alleen veel verschillen, we reageren er ook verschillend op. Want het raakt aan onze overtuigingen, aan ons gevoel van veiligheid en vertrouwdheid, aan onze iden-

titeit. Sommigen ervaren het als verwatering van wat eens heel belangrijk was. Misschien zelfs als bedreigend voor onszelf. Zijn wij nog wel vrijgemaakt? Nog wel gereformeerd? Anderen zien het als gewenste aanpassing aan de tijd waarin we leven. Weer anderen omarmen de diversiteit als een stuk vrijheid, waar ze lang op hebben gewacht. Sommigen gaan graag de discussie aan, anderen trekken zich juist terug.

Als de verscheidenheid toeneemt, kom je meer voor de vraag te staan hoe je het zelf doet. Je kunt niet meer terugvallen op een praktijk die voor iedereen hetzelfde is. Waar vroeger iedereen standaard naar een bijbelstudievereniging ging, moet je daar nu zelf voor kiezen. Waar vroeger niemand op zondag boodschappen ging doen, heb je nu alle mogelijkheden tot je beschikking.

Het slechtste wat je kunt doen, is overal in meegaan. Oh, als zij verkering met een niet-christen geen probleem vindt, dan mag ik het ook wel. Oh, als hij zegt dat dronkenschap niet erg is, dan hoeft ik me ook niet in te houden. Je zult zien dat je op zo'n manier niets meer overhoudt. Omdat je zelf geen keuzes maakt vanuit wat jij belangrijk vindt. Omdat jij je niet laat leiden door God, maar door mensen. Niet je geloof is beslissend, maar je eigen begeerten nemen de overhand.

Hoe doe je het zelf? Meer en meer kom je voor de vraag te staan welke keuzes jij maakt. Wat jij vindt. Wat jij wilt. Natuurlijk ontstaat dat in overleg. Graag zelfs. Maar je kunt je niet laten leiden door wat 'men' vindt of doet. Dat kan betekenen dat jij het anders doet dan anderen. En ik wens je toe dat je de vrijheid krijgt en neemt om je eigen keuzes te maken.

Maar daarmee wordt de verscheidenheid toch groter? Als ieder persoonlijk zijn of haar eigen keuzes gaat maken? Moet maken. Inderdaad. En zo wordt de laatste vraag ook een steeds groter probleem. Hoe doen we het samen? Hoe organiseren we de kerk, hoe richten we de liturgie in, welke activiteiten organiseren we voor de jongeren, en voor ouderen. Wat doen we richting onze omgeving in Schildwolde en Slochteren.

Als er zoveel diversiteit is, hoe zou de kerkenraad dan beleid maken? Niet alles past bij elkaar. Niet ieders wensen kunnen worden uitgevoerd. Er zullen beslissingen genomen worden waar je het niet mee eens bent.

Is het nog mogelijk om een echte gemeenschap te vormen? Om in zo'n grote verscheidenheid samen te leven?

#8

Ja, zegt de apostel Paulus. En ik zeg het hem na. Ja, dat kan! Het is ook onze opdracht. En het is de mogelijkheid die Christus opent. Uniek in de mensenwereld. Dat personen van zo'n grote verscheidenheid toch één lichaam vormen. Maar dat kan alleen in Jezus Christus.

Een aantal opmerkingen van Paulus heb ik al in de preek verwerkt. Maar nu wil ik graag de kern aangeven. Alleen in Jezus Christus kunnen we kerk zijn. Zonder Hem gaat het niet lukken. Maar in Hem is het de opdracht. Paulus noemt het als belangrijkste gevolg van de redding. En niet alleen in deze brief. 'Met een beroep op Gods barmhartigheid', schrijft hij. En werkt hij het nieuwe leven uit richting het samenleven in de gemeente. Dat is voor hem een topprioriteit. Hij hoopt en bidt dat zijn joodse volksgenoten Christus leren kennen als ze zien hoe het in de gemeente van Christus gaat. Hoe mensen elkaar dienen, elkaar aanvullen en ondersteunen, elkaar bemoedigen en ook goed zijn voor hun

vijanden. Paulus schrijft dat het de nieuwe manier is van offeren: jezelf in dienst te stellen van God door elkaar te dienen en te aanvaarden.

Jezus Christus is het geheim. Waardoor het in de wereld mogelijk is dat een groep van zeer verschillende personen, met ieder een eigen beleving, visie en praktijk, toch een warme gemeenschap vormt.

In Jezus Christus. Want daar begint mijn eigen identiteit. Weet ik mij gekend en geroepen door God? Weet ik mij gered en geheiligd in Jezus Christus? Weet ik mij gedreven en vervuld door Gods Geest? Als in Christus mijn hart klopt, dan denk ik niet hoog van mijzelf, maar van Hem. En dus ook van mijn broeder en zuster. Zo schrijft Paulus: denk met de maatstaf van het geloof over een ander. Kijk met ogen van geloof: ook hij, ook zij is een mens die gered moet worden. Ook hij, ook zij zoekt naar wat verantwoord is. Als ik zelf op mijn Heer terugval en merk dat dit ook voor de ander geldt, dan is het mogelijk om veel ruimte te geven. Want de weg die de Heer met de ander gaat, hoef ik niet te gaan. Principieel past mij respect voor de ander, die zelf met de Heer leeft en moet leven.

Dit maakt gesprek mogelijk. Met belangstelling vragen naar iemands keuzes. Naar de achtergrond ervan. En zonodig ook hoe hij dit naar God toe ziet. Dit maakt het mogelijk dat je in alle eerlijkheid en kwetsbaarheid toegang geeft tot je eigen gedachten en gevoelens.

Dan worden we het niet altijd met elkaar eens. Dan spreken we elkaar tegen als dat moet. Dan discussieren we soms op het scherpst van de snede. En moeten we soms beslissingen nemen, waar een ander zich niet in herkent. Maar dan is er de blijvende verbondenheid en ruimte die in het nieuwe leven is gegeven. De liefde tot de Heer en de liefde tot elkaar.

Zo leren we in Jezus Christus samen huilen als we gekwetstheid ontdekken. En leren we samen God prijzen als we ontdekken hoe groot zijn goedheid is en in hoeveel kleuren zijn genade breekt.

#9

Wij verschillen van elkaar. Als die verschillen groot zijn en diepere niveaus betreffen, dan wordt het spannend. Omdat het ons raakt in onze overtuiging, in onze beleving, in onze praktijk. Dan gaat het ook gemakkelijk fout. En ieder van u heeft er ervaring mee.

Maar laat het gesprek doorgaan. In het kruis van Jezus Christus, die ons aan elkaar geeft.

Maar trek je niet terug in je eigen club. Van mensen die hetzelfde denken en vinden als jij. Negeer het niet als iemand iets zegt. En zwijg niet als je iets wordt gevraagd. Je kunt in onverschilligheid en vrijblijvendheid best deel uitmaken van een gezamenlijke organisatie. Door het gesprek uit de weg te gaan. Maar langzaam zal ook het hart van de gemeenschap zich dan sluiten. En verdwijnt de vreugde, verdwijnt de liefde en verdwijnt de glans van het evangelie.

Als je over verschillen spreekt: oordeel niet te snel. Maar neem de mening van een ander ook niet direct over. Laat eerst staan dat we allebei aan Christus verbonden zijn en daarom aan elkaar gegeven. Om elkaar lief te hebben.

#10

Een christelijke gemeenschap is een uniek geval. Dat zoveel verschillende mensen toch samenleven. Niet in een formele organisatie. Maar in levende en hartelijke verbondenheid. Begin en eindig bij Hem! Voor jezelf: jij bent door Hem geroepen. Jouw taak op aarde is op Hem gericht.

Luister met liefde naar de ander. Niet voor niets zegt een joods spreekwoord: God heeft de mens twee oren en één mond gegeven, zodat hij twee keer zo lang zou luisteren als spreken.

En leer elkaar te dienen. Waarbij je je eigen overtuigingen en keuzes niet doorzet, maar ruimte maakt voor die van de ander. Buig je harde kop voor een ander, om haar heil te zoeken. Dat is een kwetsbare weg, waar je de Geest van Christus heel hard voor nodig hebt. Niet elke keuze is goed. Niet elke beslissing is wijs. Niet elk standpunt is in lijn met de Bijbel. Maar de opdracht om elkaar te dienen geldt altijd. Evenals het woord dat wij in het dienen van elkaar de Heer zelf dienen.

#11

Zoek de verschillen ... en vind het hart!

Als we met elkaar in gesprek zijn, laten we dan niet bang zijn voor verschillen, maar die juist opzoeken. Verschillen geven te denken. Geven aanleiding tot vragen, tot luisteren en tot spreken.

Verschillen vormen een ingang tot het hart.

Door over verschillen te spreken kom ik dicht bij mijn hart, omdat ik door jou terug gebracht wordt bij mijn Heer.

Door over verschillen te spreken kom ik dicht bij jouw hart, omdat ik ontdek hoe jij je laat leiden door de Heer.

Door over verschillen te spreken kom ik dicht bij het hart van de kerk. Omdat we niet bij elkaar zijn omdat we alles hetzelfde doen en over veel hetzelfde denken. Maar omdat we van Christus zijn.

Door over verschillen te spreken komen wij samen dicht bij het hart van God. Omdat we iets meer leren zien van de lengte en breedte, de hoogte en diepte van zijn genade in Jezus Christus.

Uit die genade komt het wonder van een christelijke gemeenschap voort.

Zo krijgt het lichaam van Christus gestalte in deze wereld.

Niet in jou, niet in mij, maar in hoe wij samenleven.

Amen